

Fotografia ako typ moderného média je formou medzikultúrneho dialógu, ktorý svojou osobitnou rečou spája ľudí, ale i rôzne témy, prehľbuje vzťahy, prepája vonkajšie a vnútorné. Dotýka sa obrazových i myšlienkových strún človeka, ktorých rozihraním vzniká melódia hlbokých emócií predierajúcich sa na povrch cez rozmanité rytmy, tvary, farby, kontrasty svetla a tieňa, príbehy ľudských osudov.

Občianske združenie PHOS (Photography of Society – Fotografia očami spoločnosti) sa rozhodlo dňa 09.06.2010 o 17:30 hod. v otvorenom kultúrnom dialógu predstaviť širokej verejnosti svoje poslanie i umeleckú tvorbu v podobe dokumentárnych fotografií. V priestoroch Stredoeurópskeho domu fotografie pri značnej účasti verejnosti vytvorilo príjemnú atmosféru, v ktorej samotná prezentácia bola poňatá ako otvorený kultúrny rozhovor s fotografiou a o fotografii, s umením a o umení, s ľuďmi a o ľuďoch. Prelúdium v zmysle úvodných slov privítania a predstavenia jednotlivých členov tohto združenia bolo teoretikom Mariánom Paukovom ďalej prepojené prvkami výtvarného umenia na štyroch fotografiách štyroch fotografov, čím rozohral u prítomných vnímanie rytmov, obrazov a výrazových črt týchto autorov. Hovorkyňa Ivana Pástorová následne predstavila význam i cieľ celého združenia, jeho prácu a samostatné projekty fotografov v podobe esejí – príbehov, ktoré vyúsťujú do hlbokých emócií.

Štyria mladí fotografi – Michal Fulier, Andrej Lojan, Laco Maďar, Matúš Zajac – ktorých dokumentárne fotografie (pri rozhodnom tvorivom vnímaní, pociťovaní, pozorovaní) nesú humánne posolstvo o človeku a dotýkajú sa sociálnych tém vyjadrujúc názor na otázky spoločnosti z rôznych aspektov. Snažia sa pojednávať o veciach, ktoré sa nachádzajú za vonkajším obrazom sveta, vyjadrovať myšlienky i pocity človeka pri rozhodnom komponovaní foriem. A to všetko v duchu bressonovskej tradície rozhodujúceho okamihu – v zlomku sekundy rozihrať rozrozprávanie ľudského príbehu, v jedinom momente odhaliť hodnotu udalosti v jednotnej súhre s vyjadrovacími prostriedkami, ktoré splynú v dokonalosť výrazu okamihu. Každý z týchto autorov vyniká v jemu osobitnom spôsobe vyjadrovania sa, spája ich však niť dotýkania sa spoločných tém ako napríklad tradícia viery a kresťanstva v rôznych podobách, uhloch pohľadu, ale i zobrazovanie kontrastov veľkomiest. V rovine rozvíjania dialógu je dôležité aj postavenie teoretika tohto združenia - Mariána Paukova, ktorý je teoretikom nielen fotografie, ale vo všeobecnosti umenia, je historikom umenia, tým rozširuje rozhľad i pohľad vo forme vzájomného obdarúvania. Rozmanitosť, ktorá sa stretáva v jednote.

Matúš Zajac, skúsený profesionálny fotograf, sa snažil do hĺbky analyzovať jednotlivé projekty i fotografie, vysvetliť vzájomné vzťahy i spôsob práce všetkých štyroch fotografov. Tým prítomným odkrýval tajomstvá dokumentárnych fotografií, ktoré postupne vytvárali neviditeľné väzby v mysliach vnímateľov, ktorí sa mohli na chvíľu pozastaviť a nechať sa vtiahnuť do sveta imaginácie. Spontánne vstupy aj ostatných fotografov prehĺbili doterajšie pohľady na samotné fotografie, svojimi príbehmi, ktoré sa odohrávali pri tvorbe ich projektov, umožnili rozšíriť možnosti poznávania, interpretovania, schopnosť dialógu medzi rôznymi kultúrami i ľuďmi prostredníctvom fotografií. Teoretik Marián Paukov geniálne vstupoval do rozohraného dialógu s fotografiou, keď upozorňoval na skryté symboly obrazov, čím objavoval medzipriestorové vnímanie ich fotografií. Prezentácie sa zúčastnil aj bývalý pedagóg Matúša Zajaca, súčasný slovenský fotograf, ktorý vedie aj Ateliér fotografie a intermediálnych presahov na VŠVU v Bratislave, Ľubo Stacho. Poukázal na dlhodobú vedomú prípravu Matúša Zajaca pri projektoch Berlín a Rumunsko, čím zdôraznil, že práca fotografa v sebe zahŕňa aj teoretické poznávanie a sociálne mapovanie situácie v oblasti, ktorú sa chystá fotograf zachytiť, samozrejme podmieňuje to aj jeho ľudský prístup ku fotografovaným.

Záverečné Postlúdium umožnilo priestor zúčastneným na diskusiu, prípadné otázky, ktoré sa členovia združenia PHOS snažili zodpovedať. Prítomní sa zaujímali o význam Dokumentu, ktorý je nosnou stavbou tohto združenia, o vysvetlenie jednotlivých bodov, ktorých filozofia v sebe ukrýva myšlienku rozhodného umenia - hľadať vnútornú podstatu skutočnosti a rovnako vytvárať otvorený dialóg s ľuďmi, umelcami, s rôznymi druhmi umenia za účelom vzájomného obohacovania, usúvzťažovania, prijímania nových podnetov a impulzov vo forme otvorenej spolupráce a spoločných projektov.

Vnímanie krásy doznievalo v osobných rozhovoroch pri pohári vína a chutných pagáčoch. Pretože práve umenie, fotografia, ktorá vytvára dialóg, je vtedy zmysluplná, keď je schopná formovania osobnosti pri zušľachtovaní charakteru človeku, rozvíjaní schopnosti cítenia a potreby vciťovania sa, rozvíjania tvorivosti a obrazotvornosti.

Ivana Pástorová, hovorca združenia PHOS